II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 9 juni 1972

inzake procedures op grond van artikel 85 van het E.E.G.-Verdrag (IV/17.545, 6.964, 26.858, 26.890, 18.673, 17.448 — Davidson Rubber Co.)

(Slechts de teksten in de Franse, de Duitse en de Italiaanse taal zijn authentiek)

(72/237/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van 6 februari 1962 (1), en met name op de artikelen 4 t/m 8,

Gezien de op 30 januari 1963 verrichte aanmeldingen met betrekking tot de octrooi-licentieovereenkomsten en de overeenkomsten tot overdracht van know-how die de vennootschap Davidson Rubber Company, met zetel te Charlestown, V.S., hierna Davidson te noemen, op 5 juni 1959 heeft gesloten met de vennootschap Gebr. Happich GmbH, te Wuppertal-Elberfeld, hierna Happich te noemen, en op 14 december 1959 met de vennootschap Gallino S.p.A., te Turijn, hierna Gallino te noemen,

Gezien de aanmelding op 12 februari 1971 van de octrooi-licentieovereenkomst en de overeenkomst tot overdracht van know-how die Davidson op 28 december 1959 heeft gesloten met de vennootschap Maglum S.A. te Neuilly-sur-Seine, hierna Maglum te noemen, en van de overeenkomst tot verlening van onderlicenties die laatstgenoemde vennootschap op 14 december 1965 heeft gesloten met de Compagnie Industrielle de Mécanisme, te Puteaux, hierna te noemen C.I.M.,

Gezien de aanmelding op 23 oktober 1970 van de octrooi-licentieovereenkomst en de overeenkomst tot overdracht van know-how die Davidson op 1 januari 1963, heeft gesloten met de vennootschap Stampaggio Resine Speciali S.p.A., te Turijn, hierna te noemen Stars,

Gezien de aanmeldingen van 30 januari 1963 van de overeenkomst tot overdracht van know-how die Happich met Maglum en Gallino, respectievelijk op 21 maart 1960 en 31 maart 1960 heeft gesloten,

Gezien de bekendmaknig van het essentiële gedeelte van de aanmelding en overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 99 van 9. 10. 1971, blz. 1 en volgende,

Gezien het conform artikel 10 van Verordening nr. 17 op 20 januari 1972 ingewonnen advies van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities,

I

1. Overwegende dat Davidson houder is van twee octrooien, het ene betreffende een procédé voor de vervaardiging van naadloze vullingsonderdelen, met name armleuningen en zetelkussens voor automobielen, het andere betreffende de apparatuur voor de toepassing van dit procédé ;

Overwegende dat deze beide octrooien zijn verleend naar annleiding van door Davidson in 1959 ingediende aanvragen, het eerste in Duitsland, in België, in Frankrijk en in Italië, het tweede in Duitsland en in Italië ; dat een octrooiaanvraag betreffende het fabricageprocédé in 1959 in Nederland is gedaan en dat de octrooiverleningsprocedure lopende is ;

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.

Overwegende dat Davidson voorts een reeks technieken heeft ontwikkeld (Davidson-know-how) betreffende de belangrijkste onder het octrooi vallende fabricage-fasen, waardoor deze beter en economischer kunnen worden toegepast ;

2. Overwegende dat Davidson, ten einde het gebruik van het door het uitgevonden procédé, in het buitenland te stimuleren, en een netwerk van licentiehouders heeft opgebouwd belast met de vervaardiging en de verkoop van de geoctrooieerde artikelen met name in de landen die thans deel uitmaken van de E.E.G. en een belangrijke automobielindustrie hebben ;

Overwegende dat de werkzaamheden van deze licentiehouders en met name hun verhoudingen met Davidson en hun onderlinge verhoudingen binnen de gemeenschappelijke markt in bovenbedoelde overeenkomsten, die overeenkomstig Verordening nr. 17 bij de Commissie zijn aangemeld, geregeld zijn ;

Overwegende dat met het oog op een juiste beoordeling van deze overeenkomsten in het licht van artikel 85 van het Verdrag, deze tegelijkertijd en gezamenlijk moeten worden onderzocht omdat zij immers deel uitmaken van één beleidslijn van Davidson inzake het gebruik van zijn uitvindingen ;

3. Overwegende dat Davidson op grond van de op 5 juni, 14 december en 28 december 1959 gesloten overeenkomsten een exclusieve licentie tot gebruik van zijn octrooien en van de daartoe behorende know-how achtereenvolgens aan Happich voor Duitsland, België, Luxemburg, Nederland en Zweden, aan Gallino voor Italië, en aan Maglum voor Frankrijk heeft verleend ; dat Davidson op grond van op 1 januari 1963 gesloten overeenkomst, na tevoren hiervoor het akkoord van Gallino te hebben verkregen, de vennootschap Stars van de groep Fiat toestemming heeft gegeven eveneens een van zijn octrooien en de daartoe behorende know-how te gebruiken ten einde in Italië zetelkussens voor de automobielindustrie te vervaardigen ;

Overwegende dat iedere licentiehouder zich verbonden heeft om zelf met een redelijke zorgvuldigheid het procédé van Davidson op het hem toegekende grondgebied te gebruiken en de licentieverlener een vergoeding te betalen, welke op basis van de nettoverkoopprijs van de vervaardigde artikelen of op basis van de kostprijs van de grondstoffen voor het vervaardigen van dit procédé gebruikt, wordt berekend ;

Overwegende dat partijen overeengekomen zijn alle voor de toepassing van het procédé nuttige inlichtingen uit te wisselen ; dat Davidson zich met name verbonden heeft alle technische inlichtingen die hij bezit of in de toekomst zou verkrijgen over te dragen aan zijn licentiehouders of het nodige te doen opdat een van zijn licentiehouders deze aan andere zou overdragen ; dat van zijn kant iedere licentiehouder zich verbonden heeft, enerzijds om gedurende de looptijd van de overeenkomsten alsmede daarna de geheimhouding te bewaren inzake iedere vertrouwelijke mededeling, en anderzijds aan Davidson en de andere licentiehouders van deze op het hun respectievelijk toegewezen grondgebied een licentie te verlenen voor eventuele octrooien op de verbeteringen van het procédé die door hemzelf ontdekt zijn ;

Overwegende dat de licentiehouders onderlicenties mogen verlenen, doch uitsluitend met toestemming van Davidson ; dat Maglum op grond van deze bepaling op 14 december 1965 met toestemming van Davidson een onderlicentieovereenkomst betreffende het in toepassing brengen van het Franse octrooi van Davidson en van de er mee verbonden know-how heeft gesloten met C.I.M. ;

Overwegende dat iedere licentiehouder ermee heeft ingestemd dat de automobielconstructeurs in hun montageafdelingen, welke op het aan de betreffende licentiehouder toegewezen grondgebied gelegen zijn, de artikelen gebruiken die zij bij de licentiehouder in het land waar zij hun maatschappelijke zetel hebben, kopen ;

Overwegende dat in de oorspronkelijke versie van bovengenoemde overeenkomsten, behalve in die tussen Davidson en Stars gesloten, aan iedere licentiehouder en onderlicentiehouder de verplichting werd opgelegd om gedurende de looptijd van de overeenkomst de geldigheid van de onder de licentie vallende octrooien niet te betwisten, doch dat partijen dit verbod op verzoek van de Commissie met ingang van 1 oktober 1970 hebben opgeheven ;

Overwegende dat op dezelfde datum de betrokkenen in deze overeenkomsten bovendien een beplaing hebben opgenomen krachtens welke op geen enkele clausule daarvan een beroep kan worden gedaan om de verkoop van de aan de licentieovereenkomsten onderworpen artikelen van de ene naar de andere Lid-Staat van de E.E.G. te belemmeren, en al evenmin om verplichtingen op te leggen die onder de regels van het Verdrag van Rome zouden kunnen vallen ;

Overwegende dat, met uitzondering van de tussen Maglum en C.I.M. gesloten onderlicentieovereenkomst, waarin sprake is van een stilzwijgende jaarlijkse verlenging, alle overeenkomsten gesloten zijn voor de gehele geldigheidsduur van de octrooien van Davidson die respectievelijk op 30 juni 1974 in Italië, op 16 juni 1977 in Duitsland, op 25 februari 1979 in Frankrijk en op 26 juni 1979 in België aflopen ; dat, ten slotte, alle geschillen tussen partijen betreffende de overeenkomsten aan arbitrage moeten worden onderworpen ;

4. Overwegende dat Davidson overeenkomstig de ten opzichte van zijn licentiehouders aangegane verplichting om hen rechtstreeks of via één van hen alle voor de toepassing van de geoctrooieerde

werkwijzen nuttige inlichtingen te verstrekken, Happich heeft opgedragen de aan hem overgedragen know-how aan de andere licentiehouders mede te delen ; dat Happich daarover met Maglum en Gallino respectievelijk op 21 maart en op 31 maart 1960 know-how-overdrachtovereenkomsten heeft gesloten inzake dezelfde artikelen als die welke onder de door Davidson verleende licenties vallen, waarin enerzijds iedere partij verplicht werd de onder de overeenkomst vallende produkten niet uit te voeren naar het grondgebied dat aan de andere partij is toegewezen, en anderzijds Maglum en Gallino verplicht worden aan Happich vergoedingen te betalen ;

Overwegende evenwel dat de tussen Happich en Maglum gesloten overeenkomst op 7 april 1965 is vervangen door een andere overeenkomst die niet meer het uitvoerverbod bevat en dat Happich en Gallino bij op 6 mei 1971 gesloten aanvullende overeenkomst eveneens het in hun contract voorkomende uitvoerverbod hebben opgeheven ;

5. Overwegende dat tijdens het onderzoek van deze zaak de volgende gegevens voor de beoordeling werden verkregen :

In hoofdzaak bestaat het geoctrooieerde procédé van Davidson uit het draaienderwijs vormen van een vinylomhulsel met een korrelig oppervlak dat gelijkenis vertoont met het oppervlak van leer, dat vervolgens in een bevestigingsvorm wordt gebracht waar men polyurethaan rondom een verstevinginselement aanbrengt waarmede de armleuning aan de deur van de auto wordt bevestigd.

Voor de vervaardiging van het vinylomhulsel, het polyurethaan en de vormen moeten verscheidene geheime technieken worden gebruikt (bestaande voornamelijk uit werkwijzen, formules en plannen) die zullen worden medegedeeld om de licentiehouders van Davidson in staat te stellen sneller en tegen gunstigere prijzen artikelen van goede kwaliteit te maken.

Het Davidson-procédé kan niet alleeen worden gebruikt voor de vervaardiging van armleuningen en zetelkussens doch ook voor andere onderdelen van het binnenwerk van automobielen zoals het instrumentenpaneel, hoofdsteunen en zonnekleppen ; het kan eveneens in andere sectoren worden gebruikt, speciaal in de sector meubelindustrie. Door de licentiehouders wordt het echter uitsluitend toegepast voor armleuningen (met uitzondering van een geringe hoeveelheid zetelkussens die door Gallino en Stars worden vervaardigd), omdat meer geperfecioneerde technieken dan de Davidson-techniek bij de vervaardiging van andere artikelen gevolgd worden.

Het Davidson-procédé werd voor het eerst toegepast in de Verenigde Staten in 1958 waar het onmiddellijk succes had. In mei 1959 verleende Davidson aan Happich een licentie tot gebruik van zijn octrooien, deelde deze firma de geheime fabricageprocédés mede en droeg haar op deze aan de eisen en de smaak van de Europese automobielmarkt aan te passen en deze know-how, vergezeld van de technische kennis die voortvloeit uit de ervaring die Happich zelf dienaangaande heeft verkregen, over te dragen op de andere voor Italië en Frankrijk aangewezen licentiehouders — Gallino en Maglum —. Deze ondernemingen, welke goede relaties hadden met de automobielindustrie in eigen land, kwamen voor het best in staat te zijn een regelmatige en onafgebroken levering voor de montagewerkplaatsen van de Italiaanse en Franse automobielconstructeurs te verzekeren.

Davidson heeft zelf nooit enige activiteit ontplooid op het gebied van de fabricage of de verkoop van de onder de overeenkomsten vallende produkten op het door de licenties bestreken grondgebied.

De licentiehouders van Davidson hebben tot op heden nog geen aanvraag ingediend voor perfectioneringsoctrooien. Daarom was er voor hen nog geen aanleiding om aan Davidson octrooilicenties te verlenen of zulks onderling te doen, overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomsten. Op grond van door de betrokkenen verstrekte inlichtingen zou hier echter van niet-exclusieve licenties sprake zijn, voor het geval dergelijke licenties nog zouden worden verleend.

Het percentage van de zowel aan Davidson als aan Happich betaalde vergoedingen is de laatste jaren gedaald. Sinds 1967 betaalt Gallino geen vergoedingen meer aan Happich.

Iedere licentiehouder bevoorraadt over het algemeen de automobielconstructiebedrijven die hun hoofdzetel hebben op het grondgebied dat hun is toegewezen en deze automobielconstructiebedrijven nemen zelf de taak op zich de artikelen eventueel naar hun montagewerkplaatsen in het buitenland te verzenden. Gedurende de laatste jaren zijn echter zelfs automobielconstructeurs die hun hoofdzetel niet op het aan de verschillende licentiehouders toegewezen grondgebied hebben, door laatstgenoemden bevoorraad.

Sinds de opheffing in 1965 en in mei 1971 van de exportverboden, voorkomende in de know-how-licentieovereenkomsten die door Happich respectievelijk met Maglum en Gallino waren gesloten, geldt geen enkele beperking meer voor de verkoop van onder Davidson-licentie vervaardigde artikelen voor de verschillende licentiehouders van deze onderneming. Het in 1971 uitdrukkelijk opgeheven exportverbod, wat de tussen Happich en Gallino gesloten overeenkomst betreft, werd in feite door partijen niet meer nageleefd na het staken van het betalen van de vergoedingen door Gallino.

Er bestaat geen tussenhandel in deze sector omdat de armleunigen en zetelkussens door de licentiehouders rechtstreeks aan de automobielindustrie worden geleverd en er praktisch geen vervangende markt

bestaat omdat, behoudens in enkele uitzonderingsgevallen, deze artikelen alleen voor de montage op nieuwe automobielen bestemd zijn.

Deze artikelen zijn ontworpen en vervaardigd volgens de opgave van de diverse automobielproducenten en worden door hen rechtstreeks gebruikt, eventueel voorzien van hun eigen handelsnaam. De licentiehouders zelf gebruiken geen enkel fabrieksmerk voor deze artikelen binnen de toegewezen grondgebieden.

De verkoop van armleuningen en zetelkussens voor automobielen volgens het Davidson-procédé gefabriceerd neemt slechts een gedeelte van de totale omzet van iedere licentiehouder in beslag.

In 1969 bedroeg dit percentage ongeveer 4 % voor Happich, 19 % voor Maglum, 1 % voor Gallino en minder dan 1 % voor Stars, welke onderneming op dit ogenblik het gebruik van de Davidson-procédés aan het beëindigen is.

De produktie van armleuningen door Happich, Maglum en C.I.M. — welke ondernemingen uitsluitend het Davidson-procédé voor de fabricage van dit soort artkielen gebruiken — vertegenwoordigt, volgens de gegevens waarover de Commissie beschikt, respectievelijk 20 % en 40 % van de totale produktie van deze goederen in Duitsland en Frankrijk. De armleuningen en zetelkussens die Gallino volgens het Davidson-procédé fabriceert vertegenwoordigen ongeveer 8 % van de totale produktie van die goederen in Italië. In feite past Gallino meer en meer een eigen niet-geoctrooieerd procédé toe, dat haar eigendom is en dat deze onderneming zelf ontwikkeld heeft, nadat de licentie van Davidson was verleend en wel zodanig dat deze onderneming thans ongeveer een derde van de totale verkoop van deze artikelen in Italië voor haar rekening neemt. Het Davidson-procédé is het enige in Europa geoctrooieerde procédé en kan als het belangrijkse procédé voor fabricage van armleuningen voor automobielen beschouwd worden. Van de andere procédés moeten worden genoemd het assemblagesysteem, de oude procédés Slush en Blowforming, alsmede een nieuw zgn. „microcelstofprocédé", dat nog voor verdere verbetering vatbaar is.

De voornaamste fabrikanten van concurrerende produkten ten getale van twaalf zijn over de verschillende landen van de Gemeenschap verspreid, namelijk drie in Frankrijk en zes in Italië, landen waarin zij echter slechts ongeveer een derde van de behoeften van de automobielfrabrikanten voldoen, aangezien dezen zelf voor het overige van hun behoeften armleuningen vervaardigen met behulp van verschillende vulprocédés, daaronder begrepen het Davidson-procédé (waarover zij, gelet op de belangrijke bestellingen die zij bij de ondernemingen-licentiehouders doen, geen vergoedingen betalen) ;

6. Overwegende dat na de publikatie van het essentiële gedeelte van de aanmeldingen, de partijen bepaalde inlichtingen, die zij tevoren aan de Commissie hadden verstrekt, hebben verbeterd en naar voren hebben gebracht dat er in Nederland een zekere wettelijke bescherming voor het procédé Davidson bestaat, ofschoon het gevraagde octrooi nog niet verleend is ; dat deze publikatie verder geen enkele opmerking van derden heeft uitgelokt ;

II

7. Overwegende dat artikel 85, lid 1, van het Verdrag bepaalt dat onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of tengevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst ;

Overwegende dat Davidson, op grond van de licentieovereenkomsten die hij met Happich, Gallino en Maglum heeft gesloten en op grond van de daarop gevolgde overeenkomsten die Happich in opdracht met Gallino en Maglum heeft gesloten, zich tegenover ieder van deze ondernemingen heeft verbonden niemand anders te machtigen de octrooien en de know-how betreffende de armleuningen en de zitkussens voor automobielen in een bepaald gebied van de gemeenschappelijke markt te gebruiken ;

Overwegende dat het octrooi de rechthebbende het recht geeft de uitvinding die daaronder valt op exclusieve wijze te benutten ; dat de rechthebbende het gebruik van de uit dit octrooi voortvloeiende rechten bij licentie voor een bepaald grondgebied kan overdragen ; dat, echter, zo hij zich verbindt de uitoefening van zijn exclusief recht aan een enkele onderneming in een bepaald grondgebied te beperken en hij dus deze onderneming het recht verleent alleen de uitvinding te exploiteren en de andere ondernemingen het gebruik daarvan verhindert, hij aldus de mogelijkheid verliest met andere aanvragers van licenties te contracteren ; dat, in sommige gevallen dit exclusief karakter van een licentie over industriële eigendomsrechten de mededinging kan beperken en onder het in artikel 85, lid 1, neergelegde verbod kan vallen ;

Overwegende dat het Davidson-procédé, zoals hierboven uiteengezet, thans het belangrijkste procédé is voor het vervaardigen van armleuningen voor automobielen ; dat het aantal concurrerende procédés, en fabrikanten die deze gebruiken, beperkt is en dat de licentiehouders van Davidson een vrij aanzienlijk gedeelte van de markt in deze artikelen binnen de E.E.G. bezitten, indien men rekening houdt met het feit dat de automobielfabrikanten zelf belangrijke hoeveelheden vervaardigen ; dat in deze omstandigheden de door Davidson aan elk van zijn

licentiehouders toegestane exclusiviteit, alhoewel zij verzwakt wordt door de bepaling dat de verkoop van de contractartikelen vrij in alle Lid-Staten van de E.E.G. kan geschieden, ten gevolge heeft dat, behalve de beperking van de vrijheid van de houders van dit procédé, de positie van derden en met name van de fabrikanten van onderdelen voor het interieur van automobielen die dit procédé zouden willen toepassen bij de vervaardiging van deze artikelen binnen de gemeenschappelijke markt, een merkbare verandering ondergaat ;

Overwegende dat deze overeenkomsten er dus toe strekken en ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt op merkbare wijze wordt beperkt ;

8. Overwegende dat de door Davidson verleende exclusivitiet aan ieder van zijn licentiehouders op een bepaald grondgebied binnen de gemeenschappelijke markt, deze belet derden de gelegenheid te geven door het verlenen van andere licenties, haar octrooien en know-how eveneens te benutten op dit grondgebied, en bijgevolg eventueel exporten uit dit grondgebied naar andere delen van de gemeenschappelijke markt te ondernemen ; dat bijgevolg aangenomen moet worden dat deze beperking de handel tussen Lid-Staten ongunstig kan beïnvloeden, daar zij van dien aard is op een rechtstreekse of indirecte wijze de handelsvrijheid tussen Lid-Staten te beïnvloeden op een wijze die nadelig kan zijn voor de verwezenlijking van de doelstelling een enkele markt tussen Lid-Staten tot stand te brengen ;

Overwegende dat de betreffende overeenkomsten dus onder toepassing van artikel 85, lid 1 van het Verdrag vallen ;

Overwegende dat de overeenkomsten met Stars en C.I.M. daartegenover geen bepalingen bevatten die merkbaar de concurrentie binnen de gemeenschappelijke markt kunnen beperken en dat zij, meer in het bijzonder, niet bijdragen tot een versterking van de beperking die voortvloeit uit de door Davidson gevoerde politiek om zijn octrooien te benutten met behulp van exclusieve licenties ; dat voor deze twee overeenkomsten een negatieve verklaring kan worden verleend, omdat een van de voorwaarden voor toepassing van artikel 85, lid 1, niet is vervuld ;

9. Overwegende dat de overige bepalingen van de tussen Davidson en zijn licentiehouders gesloten overeenkomsten niet door artikel 85, lid 1 worden getroffen, omdat zij er niet toe strekken of ten gevolge hebben de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt op merkbare wijze te beperken ; dat dit met name geldt voor :

— de verplichting van iedere houder van een exclusieve licentie om aan Davidson en diens andere licentiehouders licenties te verlenen met betrekking tot eventuele verbeteringen die hij aan het Davidson-procédé zou hebben aangebracht, aangezien deze verplichting niet exclusief is en iedere licentiehouder dus mogelijkheid behoudt de verworven ervaring aan derden mede te delen en hij van alle technische gegevens die Davidson bezit of in de toekomst zou kunnen verwerven profiteert ;

— de verplichting van de licentiehouders om slechts met toestemming van Davidson onderlicenties te verlenen, aangezien immers enerzijds deze verplichting wordt gedekt door het exclusieve recht van de licentieverlener en deze verplichting anderzijds gemotiveerd wordt uit hoofde van het belang van laatstgenoemde dat zijn know-how niet zonder zijn toestemming wordt bekendgemaakt aan andere bedrijven dan die, welke toestemming hebben gekregen deze te gebruiken ;

— de verplichting alle geschillen aan arbitrage te onderwerpen aangezien de aard van de in aanmerking genomen beperking alsmede de tekst van de overeenkomsten, die onder andere bepalen dat op geen enkele clausule een beroep kan worden gedaan om aan de verkoop van de onder de licentieovereenkomsten vallende goederen naar andere Lid-Staten hinderpalen in de weg te leggen, geen aanleiding geven tot arbitrale beschikkingen die de beoordeling van deze aangelegenheid zouden wijzigen ;

III

10. Overwegende dat volgens artikel 85, lid 3, de bepalingen van het eerste lid van artikel 85 buiten toepassing kunnen worden verklaard voor overeenkomsten tussen ondernemingen die bijdragen tot verbetering van de produktie of van de verdeling der produkten of verbetering van de technische of economische vooruitgang mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen

a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn,

b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk doel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen ;

11. Overwegende dat de door Davidson aan Happich, Maglum en Gallino verleende octrooilicenties en know-how-licenties een bijdrage leveren tot verbetering van de economische vooruitgang en in de landen die thans deel uitmaken van de E.E.G., de exploitatie mogelijk maken van een modern procédé voor het vormen van armleuningen en zetelkussens voor automobielen die niet meer, zoals voorheen, bestaan uit een aantal samengevoegde elementen, doch uit één stuk gevormde elementen zonder naad die in grote series kunnen

worden vervaardigd tegen gunstige prijzen in verschillende vormen en ontwerpen die aan elk automobielmodel zijn aangepast ;

Overwegende dat deze licenties eveneens bijdragen tot de verbetering van de technische vooruitgang en tot de verbetering van de produktie van de artikelen die overeenkomstig de Davidson-procédés zijn vervaardigd, voor zoverre hierdoor een rationele aanpassing van de op de Europese markt ingevoerde technieken mogelijk is aan de op deze markt geldende smaken en eisen, door de exploitatie van dit procédé toe te vertrouwen aan Europese ondernemingen die met de vervaardiging van onderdelen voor de automobielindustrie een grote ervaring hebben opgedaan ; dat anderzijds wegens de daartoe behorende voorschriften inzake de mededeling van de know-how en van alle aan het procédé aangebrachte verbeteringen hierdoor de integrale toepassing door iedere licentiehouder van de door Davidson uitgevonden technieken en door de licentiehouders zelf geperfectioneerde technieken gewaarborgd is ;

12. Overwegende dat de gebruikers, nl. de automobielconstructeurs, een billijk aandeel in de uit de hierboven besproken economische en technische vooruitgang voorvloeiende voordelen ten goede komt omdat zij, dank zij deze licenties, op de gemeenschappelijke markt over onderdelen voor het binnenwerk van automobielen kunnen beschikken die volgens een nieuwe techniek zijn vervaardigd en na de invoering van de techniek zelfs zijn geperfectioneerd, die aangepast zijn aan hun speciale behoeften en die een grotere veiligheid en een groter comfort bieden ; dat de meesten van hen, dank zij de aanwezigheid van een licentiehouder van Davidson op hun grondgebied in de nabijheid van hun montagewerkplaatsen, mogen rekenen op een regelmatiger en een gelijkmatiger bevoorrading van dergelijke onderdelen voor het binnenwerk van automobielen ;

13. Overwegende dat het exclusieve recht dat aan Happich, Gallino en Maglum is verleend voor bepaalde gebieden, en dat blijkens het bovenstaande onder toepassing van artikel 85, lid, 1 van het E.E.G.-Verdrag viel, wat de exploitatie van de octrooien betreft alsmede van de daartoe behorende know-how als onmisbaar kan worden beschouwd voor het bereiken van de doelstellingen die in de vorige paragrafen als gunstig werden gekenschetst ; dat inderdaad, gezien de marktsituatie voor deze produkten in 1959, Davidson niet zou bereikt hebben zijn nieuw procédé door derden in Europa te doen toepassen, indien hij niet had aangenomen het aantal licentiehouders in dit deel van de wereld tot een klein aantal ondernemingen te beperken en deze de waarborg geven, dat op het grondgebied dat hun werd toegewezen, hij hen daarna niet door nieuwe licentiehouders zou gaan beconcurreren. Dat bovendien, in dit geval, bij het ontbreken van een exclusiviteit, de licentiehouders niet zouden toegestemd hebben de nodige investeringen te doen om het procédé te ontwikkelen en aan de eisen van de Europese markt aan te passen.

14. Overwegende dat, hoewel de positie van de licentiehouders binnen de E.E.G. belangrijk is, de betreffende overeenkomsten deze ondernemingen niet de mogelijkheid geven voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen ; dat in dit verband met name kan worden geconstateerd dat nog andere concurrerende procédés bestaan voor het vullen van onderdelen voor het binnenwerk van automobielen, die worden toegepast door een twaalftal andere in de gemeenschappelijke markt gevestigde ondernemingen dan de licentiehouders van Davidson ; dat hun produktie van armleuningen en zetelkussens in het algemeen een derde van de totale produktie van deze goederen uitmaakt ; dat bovendien de automobielconstructeurs zelf verscheidene vulprocédé's benutten, en alzo gezamenlijk ongeveer in een derde van hun behoeften voorzien ; dat aan deze omstandigheden het feit moet toegevoegd worden dat de licentiehouders van Davidson vrij zijn de betrokken produkten buiten het hun toegewezen grondgebied waarvoor zij meer bepaald verantwoordelijk zijn, te verkopen ;

15. Overwegende dat bij de huidige stand van zaken alle voorwaarden zijn vervuld voor een beschikking tot toepassingsverklaring van artikel 85, lid 3, wat betreft de licentieovereenkomsten die Davidson met Happich, Gallino en Maglum heeft gesloten en wat betreft de daarop gevolgde overeenkomsten, die Happich, in opdracht, met Gallino en Maglum heeft gesloten ;

IV

16. Overwegende dat de door Davidson met Happich, Gallino en Maglum gesloten licentieovereenkomsten alsmede de tussen Maglum en C.I.M. gesloten overeenkomst tot verlening van onderlicentie in hun oorspronkelijke versie niet voldeden aan de voorwaarden tot toepassing van artikel 85, lid 3, omdat het iedere licentiehouder verboden was om gedurende de looptijd van de overeenkomsten de geldigheid van de onder de licentie vallende octrooien te betwisten, waardoor de licentiehouders geen gebruik konden maken van de hun door hun nationale wetgeving verleende mogelijkheden om zich, door een eventuele vordering tot nietigverklaring, te bevrijden van de verplichtingen waaraan zij krachtens de overeenkomsten gebonden waren ; dat dit verbod dus een beperking inhield van zowel de daadwerkelijke als de potentiële concurrentiekracht van de licentiehouders, terwijl niet valt in te zien in welk opzicht dit verbod onmisbaar kan zijn voor het bereiken van gunstige doelstellingen van de betreffende overeenkomsten ;

Overwegende dat de verplichting om de geldigheid van de octrooien niet te betwisten door betrokkenen met ingang van 1 oktober 1970 is opgeheven ; dat, onder deze omstandigheden, aangezien de door Davidson met Happich en Gallino gesloten overeenkomsten bij de Commissie aangemeld werden binnen de door artikel 5, lid 1, van Verordening nr. 17 gestelde termijn, het mogelijk is de datum waarop de beschikking tot toepassingsverklaring van artikel 85, lid 3, van kracht wordt te doen samenvallen met de datum, waarop betrokkenen akkoord zijn gegaan met de wijziging van de overeenkomsten, namelijk 1 oktober 1970 ; dat daarentegen voor de tussen Davidson en Maglum gesloten overeenkomst die is aangemeld buiten de in Verordening nr. 17, artikel 5, bedoelde termijnen, de datum van inwerkingtreding van de beschikking niet eerder kan terugwerken dan met ingang van de dag van de aanmelding d.w.z. op 12 februari 1971 ;

17. Overwegende dat de door Happich respectievelijk met Maglum en Gallino gesloten know-how-licentieovereenkomst in hun oorspronkelijke versie niet voldeden aan de voorwaarden tot toepassing van artikel 85, lid 3, omdat hierin een bepaling voorkwam die alle partijen verbood de overeenkomstig het Davidson-procédé vervaardigde artikelen uit te voeren naar het aan de ander toegewezen gebied, welke bepaling een aanzienlijke beperking betekende van de concurrentie die niet als onmisbaar kon worden beschouwd voor het bereiken van de gunstige doelstellingen van de betrokken overeenkomsten ;

Overwegende dat dit verbod, dat de toepassing van artikel 85, lid 3, verhinderde, op 7 april 1965 is opgeheven ten aanzien van de tussen Happich en Maglum gesloten overeenkomst en op 6 mei 1971 — op verzoek van de Commissie — ten aanzien van de overeenkomst tussen Happich en Gallino ;

Overwegende dat onder deze omstandigheden, aangezien deze overeenkomsten binnen de door artikel 5, lid 1, van Verordening nr. 17 gestelde termijnen bij de Commissie zijn aangemeld, de datum waarop de beschikking tot toepassingsverklaring van artikel 85, lid 3, in werking treedt, overeenkomstig artikel 6, lid 1, van deze verordening, kan samenvallen met de datum, waarop de overeenkomsten zijn gewijzigd, namelijk op 7 april 1965 en 6 mei 1971 ;

18. Overwegende dat, met het oog op het vaststellen van de geldigheidsduur van de beschikking zoals voorzien in artikel 8, lid 1, van Verordening nr. 17, er aanleiding is rekening te houden met het feit dat de in aanmerking genomen concurrentiebeperking aan de vrije verkoop van de betrokken goederen tussen de Lid-Staten van de E.E.G. geen hinderpalen in de weg legt ; dat het gewenst lijkt de geldigheidsduur van de beschikking op basis van artikel 85, lid 1, voor ieder van de overeenkomsten te doen samenvallen met die van de octrooien van Davidson waar zij betrekking op hebben aangezien de verschillende overeenkomsten met de vervaldag van de betrokken octrooien van Davidson aflopen ;

V

19. Overwegende voorts, dat de door Davidson met Gallino en Happich gesloten overeenkomsten tot exclusieve licentieverlening en de know-how-licentieovereenkomsten, gesloten door Happich met Maglum en Gallino, voldoen aan de voorwaarden voor teopassing van artikel 7, lid 1, van Verordening nr. 17 ; dat het immers overeenkomsten betreft die van kracht waren bij de inwerkingtreding van Verordening nr. 17 (13 maart 1962), aangemeld binnen de in artikel 5, lid 1, van Verordening nr. 17 vastgestelde termijnen en niet voldoen aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 85, lid 3, doch dat de betrokken ondernemingen blijkens het bovenstaande deze overeenkomsten in dier voege gewijzigd hebben, dat zij voldoen aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag ; dat hieruit volgt dat het in artikel 85, lid 1, neerglegde verbod slechts gedurende de door de Commissie vastgestelde periode van toepassing is op deze overeenkomsten zoals deze luidden vóór de wijzigingen ;

Overwegende dat in dit verband dat in het onderhavige geval rekening moet worden gehouden met de omstandigheid dat betrokkenen genoemde overeenkomsten uit eigen beweging gewijzigd hebben of ingestemd hebben ze overeenkomstig de voorstellen van de Commissie, en zodra de Commissie hen daartoe het verzoek deed, te wijzigen ; dat deze omstandigheden voldoende zijn voor de niet toepassingsverklaring van het in artikel 85, lid 1, neergelegde verbod voor de gehele periode die vóór de datum van inwerkingtreding van de beschikking tot niet-toepassingsverklaring van artikel 85, lid 1, voor elk der betrokken overeenkomsten ligt ;

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap wordt overeenkomstig artikel 85, lid 3, buiten toepassing verklaard voor :

a) de octrooi-licentieovereenkomst en de know-how-overdrachtovereenkomst, op 5 juni 1959 gesloten door de vennootschap Davidson Rubber Company, te Charlestown, met de vennootschap Gebr. Happich, te Wuppertal-Elberfeld,

b) de octrooi-licentieovereenkomst en de know-how-overdrachtovereenkomst, op 14 december 1959 door de vennootschap Davidson gesloten met de vennootschap Gallino, te Turijn,

c) de octrooi-licentieovereenkomst en de know-how-overdrachtovereenkomst, op 28 december 1959 gesloten door de vennootschap Davidson met de vennootschap Maglum te Neuilly s/Seine,

d) de know-how-overdrachtovereenkomst, op 21 maart 1960 gesloten door de vennootschap Gebr. Happich met de vennootschap Maglum,

e) de know-how-overdrachtovereenkomst, op 31 maart 1960 gesloten door de vennootschap Gebr. Happich met de vennootschap Gallino.

Artikel 2

1. De in artikel 1 bedoelde beschikking wordt van kracht :

a) op 1 oktober 1970 ten aanzien van de in artikel 1, sub a en b), bedoelde overeenkomsten,

b) op 12 februari 1971 ten aanzien van de in artikel 1, sub c, bedoelde overeenkomst,

c) op 7 april 1965 ten aanzien van de in artikel 1, sub d, bedoelde overeenkomst,

d) op 6 mei 1971 ten aanzien van de in artikel 1, sub e, bedoelde overeenkomst.

2. Deze beschikking geldt :

a) voor de in artikel 1, sub a, bedoelde overeenkomst, tot 26 juni 1979 wat het Belgische, Nederlandse en Luxemburgse grondgebied betreft, en tot 16 juni 1977 wat het Duitse grondgebied betreft,

b) voor de in artikel 1, sub c en d, bedoelde overeenkomsten, tot 25 februari 1979,

c) voor de in artikel 1, sub b en e, bedoelde overeenkomsten, tot 30 juni 1974.

Artikel 3

Het in artikel 85, lid 1, neergelegde verbod is niet van toepassing op de door de vennootschap Davidson met de vennootschappen Happich en Gallino gesloten licentieovereenkomsten en op de know-how-overdrachtovereenkomsten, in de vennootschap Happich met de vennootschappen Maglum en Gallino gesloten, in de versie zoals deze gold gedurende de periode tussen 13 maart 1962 en de data waarop deze beschikking van kracht wordt, welke data zijn genoemd in artikel 2, lid 1, sub a, c en d.

Artikel 4

Er bestaat voor de Commissie op grond van de haar bekende gegevens geen aanleiding krachtens artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap op te treden tegen

a) de octrooi-licentieovereenkomst en de know-how-overdrachtovereenkomst, op 1 januari 1963 door de vennootschap Davidson gesloten met de vennootschap Stampaggio Resine Speciali, te Turijn,

b) de overeenkomst van onderlicentie, op 14 december 1965 door de genoemde vennootschap Maglum gesloten met de vennootschap C.I.M., te Puteaux.

Artikel 5

Deze beschikking is gericht tot de volgende ondernemingen :

Davidson Rubber Company te Charlestown (U.S.A.),

Gebr. Happich GmbH, Neuenteich 62 te Wuppertal-Elberfeld (Duitsland),

Gallino S.p.A., via Torino 178, Regina Margherita, te Turijn (Italië),

Maglum S.A., 21, rue de Chartres, te Neuilly s/Seine (Frankrijk),

C.I.M. 3, rue Volta, te Puteaux (Frankrijk),

Stampaggio Resine Speciali S.p.A., via Giolitti 15, te Villastellone, Turijn (Italië).

Gedaan te Brussel, 9 juni 1972.

Voor de Commissie

De Voorzitter

S. L. MANSHOLT